

NS Ziņu biļetens

NSDAP/AO : PO Box 6414

Lincoln NE 68506 USA

www.nsdapao.org

#1156

11.05.2025 (136)

Hitlers karā : Kas īsti notika?

A.V. Schaerffenberg

3. daļa

2. nodaļa:

Uzvaras saknes

"Nekad mūsu vēsturē mūs nav uzvarējis ienaidnieku spēks, bet vienmēr mūsu pašu netikumi un ienaidnieki mūsu pašu nometnē."

Ādolfs Hitlers, *Mein Kampf*, 2. sējums, XV nodaļa

Armija vācu tautai bija tas pats, kas amerikāņiem ir ASV konstitūcija vai angļiem - monarhija. Katrai tautai savā kultūrā ir nepieciešams kaut kas, kas visdziļāk apzīmē tās īpašo identitāti. Nemot vērā tādus vārdus kā Frīdrihs Lielais un Oto fon Bismarks, nav brīnums, ka vācieši savus bruņotos spēkus uzskatīja par institūciju, kas vislabāk iemiesoja viņu valsti. Taču pēc Bismarka atstādināšanas Vācijas ģenerālštābs, izmantojot impotento karaļa namu kā konstitucionālu aizsegu, kļuva par reālo varu valstī. No 19. gadsimta beigām līdz pat Pirmā pasaules kara beigām valsti pārvaldīja armijas šķiras aristokrāti aiz paklausīgas monarhijas fasādes, lai arī simboliskas. Tomēr līdz ar 1918. gada novembra pazemojumu viņus no val-

dības izspieda sociāldemokrāti un citi marksisti. Divdesmitajos gados ģenerāļi pamazām sāka atgūt daļu savas kādreizējās ietekmes kā konservatīvo kapitālistu redzamie simboli un militārās varas pārstāvji. Vācija tika sašķelta starp savtīgajiem kreisajiem un labējiem spēkiem.

Kad radās Ādolfa Hitlera ideoloģiskā kustība par šķiru sadarbību, pret to nikni iebilda šie reakcionāri, kuru pasaule nesniedzās tālāk par zilās asins elitārisma ierobežotajām robežām. Viņu mērķis bija atjaunot monarhiju, aiz kuras izpirktajiem, intelektuāli tukšajiem figurantiem, piemēram, ģenerāļa Hugo fon Hindenburga, valsts aristokrāti varēja valdīt vāji maskētā majestātiskumā. Viņu šķietami patriotiskais "Vācijas" jēdziens aprobežojās ar Prūsiju un viņu pašu augstāko šķiru. Uz vidusšķiras ļaudīm raudzījās no augšas kā uz vulgāriem tirgotājiem, bet tā sauktais "proletariāts" nebija nekas vairāk kā cits vārds zemniekiem. Turklāt pārējām Vācijas valstīm tika piešķirta otršķirīga nozīme, un tajās valdīja, ja ne vadīja, tad pat vadīja augstākā līmeņa aristokrāti.

Tieši šāda veida nepanesams snobisms, protams, veicināja morāles kritumu Bavārijas, Pomerānijas un visu pārējo zemju vācu karavīru vidū, kuriem Pirmajā pasaules karā bija jācieš un jāmirst ne mazāk cildeni kā viņu prūšu karavīriem. Šādas šķiru un reģionālās domstarpības sabiedroto propaganda veiksmīgi izmantoja visa konflikta laikā. Tie bija tie paši šķiru apzinīgie konservatīvie, kuri pakļāva nacionālsociālisma pirmo asinsizliešanu, kad 1923. gada 9. novembrī Minhenē Reichsvēra karavīri pēc virsnieku pavēles nošāva sešpadsmit neapbruņotus biedrus.

Kad desmit gadus vēlāk Ādolfs Hitlers tika ievēlēts, lai izveidotu jaunu valdību, viņa lielākais izaicinājums bija saglabāt armiju kā Vācijas simbolisku institūciju, vienlaikus atvairot naidīgo aristokrātu naidīgumu, kuri vēlējās viņu izmantot kā marioneti, kā to darīja fon Hindenburgs, vai arī aizstāt viņu ar kādu pakļāvīgu Prūsijas monarhu. Fīrers un viņa tuvākie kolēģi paredzēja šo problēmu jau ilgi pirms 1933. gada varas sagrābšanas, taču nebija vienprātis par tās risinājumu. Hitlers uzskatīja, ka vecā armijas virsniecība pēc iespējas drīzāk dāsni jānopelna pensijā, ļaujot viņiem nodzīvot aktīvo karjeru, viņu rindas pakāpeniski nomainot ar nacionālsociālistiem.

Lai gan šāds process prasīja laiku, tas bija likumīgs un mazināja iespēju izraisīt ģenerālštāba pretestību. Citi baidījās, ka armijas virsnieki nevar nesaprast, kādas sekas viņu aristokrātiskajām ambīcijām radīs pakāpeniska aiziešana pensijā, un mudināja viņus nekavējoties aizstāt ar ideoloģiski pareiziem partijas biedriem. Visi atzina, ka ģenerālštābs ir nacionālsociālismam naidīgi noskaņots ligzda un tāpēc liels, iekšējs apdraudējums, īpaši, ja Trešais reihs kādreiz nonāktu karā. Staļins bija iztīrījis savus neuzticamos, bijušos cara armijas virsniekus un viņu vietā iecēla politiski uzticamus cilvēkus. Hitleram būtu jādara tas pats. Tā sprieda tādi vīri kā

Ernsts Roms, šturma vienību (S.A. jeb *Sturmabteilungen*) štāba priekšnieks.

1934. gada jūnija beigās Roms vēlējās ar varu nomainīt konservatīvos armijas virsniekus ar saviem šturma karavīriem. Viņš zināja, ka Hitlers iebilst pret šo soli, tāpēc plānoja nogalināt arī viņu. Uzzinājis par sava S.A. līdera nodomiem, fīrers personīgi arestēja Rohmu, pirms vēl varēja notikt konfrontācija ar armiju. Aptuveni 300 sazvērnieku, tostarp personāls, kas nebija S.A. darbinieki, un pat daži esesieši, tika sodīti ar nāvi, liekot melot tradicionālajiem vēsturniekiem, kuri apgalvo, ka Hitlers vajāja sev lojālos brūnos kreklus, lai panāktu armijas vadības labvēlību un aizstātu S.A. ar "uzticamāku" S.S. Patiesībā viņš rīkojās tikai pašaisardzības nolūkos. Mēģinājuma apspiešana patiešām nomierināja ģenerālštāba bažas, ka Hitlers varētu izmantot vardarbību, lai pārņemtu armiju, taču tas arī kavēja viņa plānus padarīt armiju nacionālsociālistisku.

Tagad aristokrāti iekapa, spītīgi pretojoties visiem centieniem papildināt bruņotos spēkus ar ideoloģiski uzticamiem cilvēkiem. Kad tikai pēc pieciem gadiem sākās karš, vērmahtu joprojām kontrolēja genteļi snobi, kas bija diametrāli pret nacionālsociālismu un meklēja jebkuru iespēju to iznīcināt, pat nododot savu valsti. Reiha militārās izlūkošanas vadītājs admirālis Vilhelms Kanaris (par kuru vēl daudz tiks runāts vēlāk) runāja savu līdzgaitnieku vārdā, sakot: "Vācijas uzvara būtu lielāka katastrofa nekā tās sakāve."

Citiem vārdiem sakot, Kanaris un viņam līdzīgie augstākās šķiras pārstāvji deva priekšroku miljoniem vācu sieviešu un bērnu, kas bija galvenie sabiedroto terora bombardēšanas upuri, sadedzināšanai, nevis Hitlera panākumiem. Šādu dziļu nodevību var saprast tikai aristokrātiskās mentalitātes kontekstā. To fiziski uzbudināja nacionālsociālisma šķiru kolaborācija, kurā vienkāršie vācu strādnieki kā vienlīdz vērtīgi sabiedrības locekļi berzēja plecu pie pleca ar labi dzimušiem muižniekiem. Viņus vienkārši tracināja tas, ka viņu virspavēlnieks bija vienkāršs austriešu un vulgārs zemāko šķiru tirgotājs, kas viņu muļķīgi bija ievēlējuši amatā. Taču aristokrātu nicinājums pret viņu pārauga slepkavnieciskā niknumā, kad šis bijušais kaprālis konsekventi guva uzvaras laukā, gandrīz vienmēr pret viņu profesionālajām (kaut arī novecojušajām) stratēģijām. Visefektīvākais veids, kā sadusmot muļķi, ir nevis *pateikt* viņam, ka viņš ir muļķis, bet gan parādīt viņam, ka viņš ir muļķis. To Hitlers vairākkārt darīja ar konservatīvajiem ģenerāļiem, tādējādi izpelnoties viņu nežēlīgu naidīgumu.

Daudzus gadus pēc Rēma labi domātā, bet kļūdainā mēģinājuma piespiedu kārtā no armijas izvest aristokrātus - kad daudz vairāk pasauli satricinājuši notikumi lika gandrīz visiem aizmirst mirušo armijas štāba priekšnieku - Jozefs Gēbelss, iespējams, vienīgais no visiem citiem vadītājiem skaidri saprata briesmīgās sekas, kas bija aizsāktas tikai pirms vienpadsmit gadiem. 1945. gada 27. martā, kad viņa valsts atradās liesmojošās drupās, viņš saprata, ka vecie ģenerālštāba aristokrāti

bija maksājuši Vācijai karu: "Es ilgi norādīju fīreram, ka 1934. gadā mēs diemžēl nespējam reformēt vērmahtu, kad mums bija iespēja to izdarīt. Tas, ko vēlējās Roms, protams, bija pareizi pats par sevi. Ja Roms būtu bijis godīga, stingra personība, visticamāk, 30. jūnijā būtu nošauti daži simti ģenerāļu, nevis daži simti S.A. vadītāju. Visa notikumu gaita bija dziļi traģiska, un šodien mēs izjūtam tās sekas. Tajā gadā bija pienācis laiks veikt revolūciju reihsvērā. Tomēr fīrers nespēja izmantot šo iespēju."

Kopš Hitlera frontes pieredzes tranšejās viņš vienmēr bija apbrīnojis ģenerālštābu kā visas tradicionāli vērtīgās valsts iemiesojumu, kā vācu nacionālisma stabilo balstu. Taču pakāpeniska vilšanās ar tā šķiriski apzinātajiem martinetiem bija rūgta vilšanās. Kara beigās viņš joprojām izturējās pret viņiem ar cieņu. Pārāk vēl viņš sāka nožēlot savu agrāko dziļo cieņu pret lielāko daļu armijas virsnieku. "Gadiem ilgi," viņš kara beigās sacīja iekarotās Polijas ģenerālgubernatoram Hansam Frankam, "šie kungi ar saviem krāšņajiem, sarkani svītrainajiem brunčiem ir nodevuši, aizmirsuši vai pārdevuši Moltkes un Šlīfena principus. Šī augstprātīgā junkeru kasta patiesībā nav nekas cits kā muļķgalvu, svārstīgo un uzpūsto kreklu kopums" (Innes, 18). Notikumi drīz vien parādīs, ka viņi ir arī nodevēji.

30. gadu sākumā starp partiju un armiju valdīja neskaidra vienošanās. Tomēr līdz 1935. gadam, pieaugot draudiem no ārvalstīm, Hitlera bruņošanās plāniem stingri iebilda ģenerālštābs. Rūras, Čehijas un Austrijas krīžu laikā tā virsnieki bija izrādījuši ārkārtīgu drosmes un apņēmības trūkumu, un Hitlers zināja, ka reālas starptautiskas konfrontācijas gadījumā viņi padotos. Tāpēc 1938. gada 4. februārī viņš ieņēma bruņoto spēku virspavēlniecības *Oberkommando der Wehrmacht* (OKW) virspavēlnieka amatu. Daudzi augsta ranga virsnieki bija sašutuši par to, ka viņiem būs jāpilda bijušā austriešu kaprāļa pavēles. Nākamajā gadā viņu opozīcija pārgāja pagrīdē tā sauktajā "ģenerāļu sazvērestībā", lai pārņemtu legālo valdību. Taču sazvērnieku glāvēlība to nolemj neveiksmei. Sākoties Otrajam pasaules karam 1939. gada septembrī, armijas vadība sākotnēji steidzami pretojās jebkādi kampaņai Polijā kā "neuzvaramai". Pēc tam, kad vēstures straujums negribīgi ievilka viņu 1914. gada veikalā noliecotās stratēģijas gandrīz zaudēja karu tā divās nedēļās. Ģenerālštāba pretestība gandrīz katrā nākamajā kampaņā un pat daudzās kaujās nepārtraukti sabotēja vienkāršā karavīra centienus uzvarēt, līdz galu galā karš tika zaudēts.

Atsaucoties uz Vācijas sakāvi Pirmajā pasaules karā, Hitlers jau *Mein Kampf* rakstīja, ka militārā katastrofa vienmēr ir kāda iekšēja, nevis ārēja vājuma sekas. Šis novērojums attiecas gan uz viņa paša reihu ar tā konservatīvo vērmahtu, gan uz konfliktu, ko viņš kā jauns karavīrs iepazīna no pirmavota. Kad 1939. gadā sākās karš, trīs ceturtdaļas cilvēku, kas vēl ieņēma amatus Trešā reiha valdībā un

armijā, bija iecelti Veimāras Republikas laikā. Tikai nedaudzi bija nacionālsociālisti. Daži citi bija vairāk vai mazāk labvēlīgi noskaņoti pret Hitleru, bet lielākā daļa bija aristokrātiski oportunisti, kuri pildīja pavēles tikai tad, ja tās atbilda viņu šķiras labklājībai un uzturēšanai.

Daudz vēlāk kara laikā, kad Eiropa 1944. gada tumšajās dienās cīnījās par savu dzīvību, Fīrers ar šausmām uzzināja, ka no 8 000 000 karavīru tikai 260 000 ir nosūtīti uz fronti. Nav brīnums, ka viņi visur bija tik briesmīgi mazākumā! Tā paša gada maijā padomju spēki negaidīti pārrāva vāciešu dienvidu līniju, piespiežot ātri atkāpties uz Sevastopoli, kas drīz pēc tam krita, jo ģenerālštābs nebija piegādājis pietiekami daudz ieroču un munīcijas, kas bija bagātīgi uzglabāta tuvējos noliktavās.

Iespējams, izšķirošais aristokrātijas nodevības gadījums notika 1941. gada vasarā. Hitlera uzbrukums Krievijai līdz tam bija pilnībā izdevies, par lielu pārsteigumu un profesionālu greisirdību armijas ģenerāļiem, kas tam bija gandrīz līdz pēdējam pretojušies. Tagad viņi vēlējās pilnībā uzņemties vadību (un godu) par kampaņu, kas jau šķita tikpat labi kā uzvarēta. Fīrers jau no paša sākuma uzstāja, ka uzvarai jābūt ātrai un ienaidnieks jāuzveic pirms ziemas, jo Vācijai vienkārši nebija resursu, kas nepieciešami ilgstošam konfliktam. Turklāt Krievija bija bēdīgi slavena ar saviem postošajiem laikapstākļiem, kas varēja sagraut jebkuru armiju. Lai laikus gūtu panākumus, galvenais stratēģiskais mērķis bija iznīcināt vai sagrābt padomju naftas, dzelzs un mangāna krājumus. Viņa ģenerāļi atteicās. Tā vietā viņi uzstāja, ka jāuzbrūk PSRS rūpniecības centriem. Hitlera iebilda, norādot, ka, ja angļi ir spējuši izvest savas rūpnīcas ārpus Luftwaffe sasniedzamības, tad to varētu izdarīt arī krievi. Turklāt kara rūpnīcas var atjaunot vai pārvietot. Nopietnāks ir naftas un derīgo izrakteņu zaudējums, bez kuriem tās nevar darboties. Pat daudzu rūpnīcu zaudējums nav nekas salīdzinājumā ar dabas resursu zaudējumu. Tāpēc Ukrainas - galvenā padomju apgādes avota - iekarošana bija ārkārtīgi svarīga. Hitlera stratēģija guva virsroku, tāpat kā vācu ieroči, līdz augusta beigās viņu smagi skāra vēdera krampji.

Gandrīz trīs nedēļas viņš atradās bez tiesībām sazināties. Kad viņš bija pietiekami atveseļojies, lai atkal uzņemtos Austrumu frontes vadību, viņš ar satraukumu uzzināja, ka ģenerāļi ir izmantojuši viņa slimību, lai novirzītu armiju uz Maskavu ar tās smago rūpniecību un slavas izredzēm jebkuram ģenerālim, kas to ieņems. Vērmahta karaspēks tikko bija sasniedzis Krievijas galvaspilsētas priekšpilsētas, kad viena no smagākajām ziemas vētrām vēsturē paralizēja tā virzību. Tieši tad padomju karaspēks uzsāka pretuzbrukumu, ne tikai atvairot vāciešus, bet arī liekot tiem atkāpties. Vēl ļaunāk, Hitleram tagad nācās ilgstoši risināt karu, kuram viņam trūka pietiekamu dabas resursu, kamēr ienaidnieka krājumi joprojām bija neskarti. Ja viņa stratēģija būtu saglabājusies, PSRS būtu bijusi spiesta kapitulēt. Tā vietā,

pateicoties Ģenerālštābam, karš bija sasniedzis izmisīgu pagrieziena punktu, kuru fīreram būtu bijis grūti atjaunot Vācijas labā.

Lielākā daļa aristokrātu nodevēju izdzīvoja pēc viņu izraisītās sakāves, lai publicētu savas notikumu versijas, kurās Hitlers vienoti tika attēlots kā traks amatieris, kurš zaudēja karu, jo atteicās ieklausīties viņu padomos. Lielākā daļa no šiem vīriem izvairījās no pēckara Nirnbergas tiesas "taisnīguma" un nodzīvoja savu dzīvi tādā pašā ērtā vieglumā, pie kāda viņu šķira vienmēr bija pieradusi. Un lielā mērā tieši viņu melu dēļ par karu, kas tika publicēti, lai piesegtu viņu pašu neveiklību un nodevību, ārpasaule joprojām tiek maldināta par šī konflikta patieso norisi.

Vācijas ģenerālštāba pastrādātā nodevība vairāk nekā jebkurš cits Otrā pasaules kara faktors noteica tā iznākumu.

NSDAP/AO ir pasaulē lielākais Nacionālsociālistu propagandas piegādātājs!

Drukāti un tiešsaistes periodiskie izdevumi daudzās valodās
Simtiem grāmatu daudzās valodās
Simtiem vietņu daudzās valodās

